

Mustafa ÇÖĞÜN / Hukuk Müşaviri

"OLMASAYDI... NE OLURDU...?"

Son zamanlarda mülkî idare amirliği mesleğimizin geleceği çok tartışılır olmuştur. Dergimizin bu ayki sayısında, "Değişen Yönetim Paradigması Karşısında Mülkî İdaredeki Değişim Algısı" konusu tartışılması bu açıdan mânidar bir seçim olmaktadır.

Tartışma; mesleğimizin dünü, bugünü ve yarını hakkında fikir üretilmesine katkı sağlayacaktır.

Bu vesile ile, mesleğimizin neden devam etmesi gerektiği konusundaki düşüncelerimi sizlerle paylaşmaya çalışacağım.

Son zamanlarda mevzuatta mahalli idareleri etkileyen birçok değişiklik yapıldı. Bu değişiklikler mahalli idareler ile birlikte mülkî idareyi de etkiledi.

Görünen o ki, mahalli seviyede hizmet üretme işi tamamen mahalli idarelerin asli vazifesine dönüş-türülmesi arzu edilmektedir.

Mülkî idareyi, mülkî idare yapan vasıflar, mülkî idare amirlerinin bu vasıfları muhafaza ettikleri müddetçe de değişmeyecektir.

Mesleğimizin sahibi ve hamisi bizzat kendimiz olmalıyız. Bu itibarla, şayet bir "erozyon"dan bahsediliyorsa,

nedenini ve niçinini kendi içimizde sorgulamalıyız.

Mesleğimizi yeterince tanımayan veya mesleğimizi, mesleğimize yakışmayan haberlerle "taniyan"lar şu soruyu sorabilirler: artık mülkî idarenin sonu geldi, zaten bütün hizmetler mahalli idarelerce yapılıyor, artık valiye kaymakama ne gerek var?!

Mülkî idarenin sonunun gelip gelmemesinden önce, olması gereken hâli ile mülkî idare amirlerinin vasıflarından bazılarını kısaca hatırlamakta fayda bulunmaktadır.

Hepimizce malûm olduğu üzere mülkî idare amirlerinin çok değişik vasıfları vardır.

Yeni dönemde belki de öne çıkacak olanlardan bir kaçısı şu şekilde sıralanabilir:

Mülkî idare amirleri Devletin (Mülkûn) en üst idarecileridir.

Mülk'ü idare ederken, aynı zamanda idare olunanların, Devlet katındaki hak arayıcısıdır.

Bu özelliği ile, devlet sistemimizde yeni kurulan "Kamu Denetçiliği" müessesesinin öncüsü olma vasfını da taşımaktadır.

Üstat Necip Fazıl Kısakürek'in "Zindandan Mehmed'e Mektup Adlı Şiiri"ndeki çatık kaşlı Müdür Beyin aksine , Hulusi Kentmen tarzında tatlı-sert ve babacan üslubu ile bir devlet adamı vasıflı mülkün amiri!

Her zaman kuzeyi gösteren pusula gibi doğruluk ve dürüstlük timsali özelliği ile ilkeli duruş sergileyen bir devlet adamı.

Bir hususun niye yapıldığı veya neden yapılmadığı hususunda hesap soran "Kamu Denetçisi": Değişik kamu idarelerinin ürettikleri hizmetin olması gereken vasıfta olup olmadığını devlet adına sorgulayan, halkın tek başına, fert olarak, hesap sormada gücünü aştığı durumlarda, O'nun adına Devlet gücünü kullanarak "çatık kaşlı Müdür Bey"lere karşı garip gurabanın hakkının takipçisi olması.

Tek başına koskocaman devlet çarkının karşısında "küçücük" kalan vatandaşın, elinden tutan Hulusi Kentmen'i, bir mülkî idare amiri.

Ama aynı zamanda da Devletin tek bir kuruşunun hesabının takipçisi, tüyü bitmemiş yetimin hakkını yedirmeyen bir kahraman.

Mülkî idare amirleri en fırtınalı zamanlarda bile kendisine sığınanları mahcup etmeyen güvenli liman olmalı; her türlü kriz zamanlarında bile soğukkanlılığını muhafaza etmelidir. O'nda sükûnetin rahatlığı ile beraber, zor zamanların üstesinden gelme konusunda azim ve kararlılık olmalı. "O" varsa tamam o zaman! güven ve huzuru!

Devlet çarkının gerektiği şekilde dönmesini sağlayan, çarkın her bir dişlisinin ahenk içinde işlevini yerine getirmesini gözetleyen bir eşgüdüm makamı.

Zıtlaşmadan, zıtlaşmalara meydan vermeden, ama gerektiğinde de; burada Devlet benim! deyip, yumruğunu masaya vurma konusunda tereddüt etmeyen Devlet baba!

Mülkî idare amirleri demokratik gücünü seçilmişler tarafından görevine atanmış olmasından aldığından, atanmış-seçilmiş söz dalaşına (polemik) girmeden hizmetinde olduğu devlete, halka ve kendisini seçenlere karşı her zaman hesap vermeli ve bu özelliği ile, demokrasimizin vazgeçilmez aktörlerinden olduğu hususunda örnek olmalıdırlar.

Görev yaptığı bölgedeki mahalli devinimleri (dinamikleri) harekete geçiren, yerel imkânlar ile kamu imkânlarını birleştirip yerel kalkınma konusunda gayretler sarf etmelidir.

Mülkî idare amirleri, idare etme gücünü Devlettten alıp, Devletin şefkat ve adaletini halka dağıtan idarecilerdir.

Devlettten alınan güç, yetki, saygınlık, hep halkın mutluluğunu, huzurunu temin içindir.

Mülkî idare amirleri, kullandığı gücün ve yetkinin kaynağını, şahsından değil de, devletinden geldiğini unutmamalıdır. Devlettten gelen gücün ve yetkinin kaynağının temelinde halkın ta kendisinin olduğunu hep yatrda tutmalıdır!

İdarecilere düşen, makamların gelip geçici olduğunu unutmadan, halka hizmet etmenin, devleti yücelttiğini hep hatırdta tutmaktır!

Mülkî idare amirleri olarak, hatırmızda her an tutmamız lazım gelen husus;

Yetkilerimizi ve gücümüzü halkımızın, bizlere bu yetki ve gücü veren, asıl yetki ve gücün sahibinin huzur ve mutluluğunu temin etmek üzere kullanmanın asli vazifelerimiz olduğudur.

Yetki ve güç sahibi iken, kullanmadığımız yetki ve gücümüzü, yetkisiz ve güçsüzken hiç kullanamayız.

Yetkisiz ve güçsüzken görülen bir hata, görene, o hatayı düzeltme imkânını ne yazık ki vermemektedir!

Yetki ve güç sahibi iken, kusuru görüp de düzeltme imkânı olamayan Devlet gücü ve yetkisini kullanamayanların-halkın gören gözü, düzeltten eli olmak, idareciyi yüceltir. Bu da, halkın Devlete ve Devlet adına güç kullananlara olan güvenini artırır!

Mülkî idare amirlerini mülkî idare amiri yapan hasletler çok çeşitli şekillerde sıralanıp gidebilir.

Yeter ki, bu özellikler hayat bulsun. Hayat bulsun ki, artık mülkî idarenin sonunun gelip gelmediği belli olsun, valiye kaymakama neden gerek olduğu anlaşılsın!

Son olarak, Mülkî idarenin varlığını değil de yokluğunun tahayyül edelim bakalım, o zaman gözümüzü kapatınca ne göreceğiz?

Peter Pan Filminde Kaptan Kanca Peter Pan'la görüşmesinde O'na şu soruyu soruyordu: "Kaptan Kanca Olmasaydı Dünya Nasıl Olurdu? "

Evet, bir de şöyle düşünelim: mülkî idare olmasaydı, Türk kamu idaresi nasıl olurdu?!